כהן גדול ביום הכפורים יוכיח · משאר קרבנות לא מצי למידק דתמיד היה על מלאו כדמשמע בפ' האומר (קדושין סו.) הקס להסס(ג)ין שבין עיניך משמע שהיה על מלאו אפי' שלא בשעת העבודה: **שטומאה** הותרה בציבור . אין הדבר תלוי בציבור דלאמרינן בפ' הוליאו לו (יומא דף כ:) שהרי פר יום"כ ותכיפי כהן גדול ופסח דקרבן יחיד (ג) הוא ודוחין שבת וטומאה ופר העלם דבר של ציבור ושעירי ע"ז ותגינה דקרבן ציבור הם ואין דוחין אלא נקוט הא' כללא ביד כל שזמנו קבוע דוחה ואפילו ביחיד וכל שאין זמנו קבוע אינו דוחה ואפילו לציבור :

ונשים משלימות לטהורים ועודפין עליהן . תימה דבפ' כילד צולין (פסחים דף עמ' ושם) פליגי בשהיו ישראל מחלה טהורים ומחלה ממאין דרב אמר הללו עושין לעצמן והללו עושין לעצמן ורב כהנא אמר טהורים עושין את הראשון וממאין עושין את השני ואיכא דאמר רב כהנא אמר טהורים עושין את הראשון וממאים אין עושין לא את הראשון ולא את השני והשתא סוגיא דהכא כמאן אי כרב אי כלישנא בתרא דרב כהנא למה לי משלימות בעדיפות שני ואי כלישנא קמא דרב כהנא למה לי עדיפות במשלימות שני וי"ל דנקט משלימות ועדיפות דהשתא לכולהו לישני עשה שלא כתורה ולכך ביקש רחמים על עצמו וה"מ לשטיי לגבסוף סבר נשים בראשון תובה ובשני רשות ולכך ביקש דלאו שפיר עבד דעביד פסח שני אלא אליבא דר"ש קיימינן דאית ליה בפ' האשה (פס לא:) דנשים בראשון רשות :

מכדי מפוריא לפסחא כו' . אמתני' דעדיות (פ"ז מ"ז) דמייתי בפרק הנחנקין (לקמן דף פז: ושם) הס הענידו שמעברין את השנה כל אחד הוה מני לאקשויי : ורבי

כי אבלו את הפסח בלא כתוב כי התפלל חזקיהו עליהם לאמר ה' הטוב יכפר בעד" רבי שמעון אומר אם מפני הטומאה עיברוה מעוברת אלא מפני מה ביקש רחמים על עצמו שאין מעברין אלא אחד "והוא עיבר ניסן בניסן ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש מפני שהשיא את ישראל לעשות פסח שני: אמר מר רבי יהודה אומר מעברין אלמא אית ליה לרבי יהודה טומאה דחייה היא בציבור והא תניא ציץ: בין שישנו על מצחו ובין שאינו על מצחו מרצה דברי רבי שמעון ר' יהודה אומר עודו על מצחו מרצה אין עודו על מצחו אינו מרצה,א"ל ר' שמעון: כהן גדול ביום הכיפורים יוכיח שאינו על מצחו ומרצה,אמר לו רבי יהודה הנח ליום הכיפורים שטומאה הותרה בציבור וליטעמיך תיקשי לך היא גופה ר' יהודה אומר מעברין ואמר ר' יהודה מעשה בחזקיה מלך יהודה שעיבר את השנה מפני הטומאה וביקש רחמים על עצמו אלא חסורי מחסרא והכי קתני אין מעברין את השנה מפני הטומאה "ואם עיברוה מעוברת רבי יהודה אומר אינה מעוברת ואמר רבי יהודה וכו' אי הכי ר' שמעון אומר אם מפני הטומאה עיברוה מעוברת היינו תנא קמא אמר רבא לבתחלה איכא בינייהו תניא נמי הכי אין מעברין את השנה מפני הטומאה לכתחלה ר' שמעון אומר מעברין,אלא מפני מה בקש רחמים על עצמו שאין מעברין אלא אחד והוא עיבר ניסן בניסן אמר מר שאין מעברין אלא אחד "והוא עיבר ניסן בניסן ולית ליה לחזקיה "החדש הזה לכם=זה ניסן" ואין "אחר ניסן" מעה ברשמואל דאמר שמואל אין מעברין את השנה ביום שלשים של אדר-הואיל וראוי לא אמרינן תניא נמי הכי אין מעברין את השנה ביום שלשים של אדר הואיל וראוי לקובעו ניסן ואיהו סבר רבי שמעון מפני שהשיא את ישראל לעשות פסח שני היכי דמי? אמר רב אשי כגון שהיו ישראל מחצה טמאים ומחצה טהורים, ונשים משלימות לטהורים ועודפות עליהם, מעיקרא סבר *נשים בראשון=חובה דהוו מיעוטן טמאים ומיעוטן מידחו לפסח שני ולבסוף סבר נשים בראשון רשות דהוו להו טמאים=רובא,ורובא לא מדחו לפסח שני: גופא אמר שמואל אין מעברין את השנה ביום שלשים של אדר הואיל וראוי לקובעו ניסן עיברוה מאי? אמר עולא אין מקדשין את החדש, קידש מאי? אמר רבא בטל העיבור רב נחמן אמר מעובר ומקודש א"ל רבא לרב נחמן מכדי מפוריא לפיסחא=תלתין יומין הוו ומפוריא (ה) דרשינן בהלכות הפסח *דתניא ישואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום רשב"ג אומר שתי שבתות וכי מטי ריש ירחא מרחקין ליה,אתי לזלזולי בחמץ? אמר ליה *מידע ידיעי דשתא מעברתא בחושבנא תליא מילתא,אמרי-חושבנא הוא דלא סליק להו לרבנן עד השתא. אמר רב יהודה אמר שמואל אין מעברין את השנה אלא א"כ היתה תקופה חסירה רובה של חודש, וכמה רובה של חודש שישה עשר יום דברי רבי יהודה רבי

כי אבלו את הפסח בלא כתוב . שעיבר את השנה מפני הטומאה שלא כדת : **ניסן בניסן** . לאחר שקידשו לשם ניסן חזר ומלך ועשאו אחר השני : **ר"ש בן יהודה אומר** . לא עיברה אלא השיאן לפסח שני שלא כדין לפיכך ביקש רחמים על עצמו : **דחויה בציבור** . כלומר תורה אור בקושי הותרה טומאה בציבור וכל דאמר דלאשכר להדורי לעשותו בטהרה מהדרין ולכך מעברין כדי שיעשו בטהרה: אין מדלה על טומאת זבחים לעולות לרעון : **יכין שישנו על מצח** . כהן גדול בשעת טומאה בין שאינו על מצחו מרצה : **כהן גדול** . בגדולו לפני ביום הכיפורים יוכיח שאינו לובש בגדי זהב ואם אירע טומאה בקדשים מרצה הא"ל : **אמר לו** . הכא ביום הכיפורים שכולו עבודת ציבור הוא וטומאה הותרה בקרבן ציבור כטהרה גמורה ואין צריך אין לרעות אלמא היתר גמור הוא : **רבי יהודה אומר אינה מעוברת** . לפי שהטומאה היתר היא בציבור ושלא לצורך עיברוה : **לכתחילה א"כ** . דת"ק קאמר אין מעברין לכתחילה ולרבי שמעון מעברין לכתחילה ואיידי דקאמר רבי יהודה אינה מעוברת אמר אינו מעוברת והוא הדין לכתחילה : **ואין אחר ניסן** . משקבעתו זה ניסן אין אתה יכול לעשות זה אחר והאחר ניסן : **ביום שלשים של אדר** . אם לא ישבו עד הנה בעיבור שנה,לא יעברוה עוד הואיל והיום ראוי לקבוע ניסן אם היה אחר חסר : **ואיבו** . עיקרא סבר הואיל וראוי לא אמרינן,ועיברה, לבסוף הוה לשמואל וביקש רחמים על עצמו : **פיבי דמי** . דמעיקרא השיא ולבסוף חזר בו : **מחלה** . לאו דווקא אלא כדמפרש ואזיל שהזכרים היו מומאים יותר מן הטהורים ונשים היו רובן טהורות עד שהנשים טהורות משלימות את מחצה טהורים ועודפות עליהן שבמחצה מונה הנשים ונשים מחצה בטמאים ובטהורים נמצאו טהורים יתירים ופלוגתא בפרק האשה (פסחים דף לא:) דאיכא למאן דאמר נשים חובה בהכאת הפסח ראשון ואיכא למאן דאמר נשים רשות וחזקיה מעיקרא סבר נשים בפסח ראשון חובה ומילטרפו הלכך הוו טמאים מיעוטא ומידחו, לבסוף סבר נשים בפסח ראשון רשות ולא מילטרפי והוו להו טמאים רובא ואיש נדחה לפסח שני ואין ליבור נידחין: **אין מקדשין אם החדש** . לומר "מקודש הוא" לאחר שני דראוי לקבוע ניסן קריינא ביה זה ניסן ואין אחר ניסן אלא שתקו ובי מעי ריש ירחא תחרינא מקדשי ליה לניסן : **ומפורין דרשינן בהלכות פסחים** . וכיון דלא עיברוה קודם הפורים ושמעו דרשה של הלכות הפסח כי הדר מעברי בית דין לשתא ומודעי לעלמא לא מהימני להו לשלוחי ב"ד ומזלזלי בחמץ : **בחושבנא פליג מילתא** . שהקין והחוכף לפי חשבון תקופת החמה הם מהגלגלין וכשרבין ימי שנות החמה על שנות הלבנה יותר מדאי מתאחר האביב לאחר הפסח שהמועדות אינו קובעין לאחר מולדות הלבנה : **אין מעברין אם הקנס** . על התקופה אא"כ חיסרו ומלאו שתקופת תמוז חסירה מהשלמת תשעים וא' יום שלה רובו של חדש תשרי : **שלשה עשר יום** . ותקופת תשרי טפלת בי"ז לחל אם היתה תקופת תשרי טופלת בשלשה עשר אין מעברין ולקמיה ילין טעמא : רבי

מסורת הש"ס

קב א מיי' פ"ד מהל' ביאת מקדש הלכה יח:
קג ב מיי' שם הל' טו:
קד ג מיי' שם הל' מ:
קה ד מיי' פ"ד מהל' קידוש החדש הל' ו:
קו ה מיי' פ"ד מהל' ביאת מקדש הל' יח:
קז ו מיי' שם ופ"ד מהל' קר"מ הלכה יד:
קח ז מיי' פ"ה מהל' קרבן פסח הל' ח [וס"ז שם הל' ג]:
קט ח מיי' פ"ד מהלכות קידוש החדש הל' יד:
קי ט טוש"ע א"ח סי' תכט סע"ף ח:
קיא י מיי' פ"ד מהל' קידוש החדש הל' ב:

רבינו חננאל

עיברוה מעוברת . ר' יהודה אומר אינה מעוברת . א"ר יהודה מעשה בחזקיה מלך יהודה שעיבר השנה מפני הטומאה לכתחלה ומפני מה ביקש חזקיה רחמים על עצמו . ר' שמעון אומר מעברין השנה מפני הטומאה לכתחלה ומפני מה ביקש חזקיה רחמים על עצמו משום דשמואל דאמר אין מעברין השנה ביום שלשים של אדר הואיל וראוי לקובעו ניסן הוא סבר הואיל וראוי לא אמרינן ונמצא שעיבר ניסן בניסן והתורה אמרה החודש הזה לכם ראש חדשים זה ניסן ואין אחר ניסן:עיברוה ביום ל' של אדר מאי אמר עולא אין מקדשין את החודש . כלומר אין מקדשין אותו היום שנמצא היום מאדר . קידשוהו מאי אמר רבה כיון שוקבע בטל העיבור רב נחמן אמר מקודש ומעובר ואקשי עליה רבא בהא . ופריק מידע ידעי דשתא מעברתא בחושבנא תליא מלתא ואמרי חושבנא הוא דלא סליק לרבנן עד האידנא וקי"ל כי הדרכים שעליהן היו מעברין השנה הן הלכה למשה מסיני ואי הוה כתב שטר את האביב ועשית פסח לה' הייתי אומר איזהו חדש יצא בו האביב נעשה פסח . לפיכך כתיב שמור את חודש האביב אין לך פסח אלא בחודש האביב מכלל שיש לך רשות לעבר חודש אחד עד שיקבע לך זה חדש האביב ויירש בו שמירה למאן קא מזהר להו . שמירה זו לב"ד שיהו קוראין המועדים בזמנן כדכתיב אשר תקראו אותם במועדים מכלל שצריכין שמירה: אמר רב יהודה אמר רב אין מעברין השנה אלא אם כן היתה תקופת תמוז חסרת לחשלום צ"א יום ל"ו יום רובו של חודש תשרי דברי ר' יהודה

תוספות הב"ח

(ה) נמצא ומפורין דכשיקנה הלכות דפסח דתניא שואלין ודורשין בהלכות הפסח: (ג) תוס' ד"ה כהן וכו' הקס להסס בין : (ג) ד"ה שטומאה וכו' דקרבן יחיד הם דוחין :

נוסחא אחרת

מעבר ניסן מפני הטומאה

הותרה בציבור

נוסחא אחרת לדבר שנה ביום ל' של אדר

נוסחא כמאר ימות של חג הסוכות בעי לבית בתקופת תשרי (לפי טמואל)

נרא יהודה - כל חול המועד

לרבי יוסי - מסביר את יום האחרון של חול המועד יבא בתקופת תשרי

מגילת אסתר

(ע' תוס' דר"ש לא. סד"ה לוי איקלע וכו') ברכות :

(פסחים עמ: לא:)

מגילה כפ: פסחים ז: ר"ה ז: ע"ז סב [בסוגיות נמ. תוספות, מגילה פ"נ]

פסחים עז. יומא ז: